

Stanovisko Výboru regiónov „vzťah medzi trhom práce a potrebami regiónov v oblasti cestovného ruchu“

(2009/C 200/03)

VÝBOR REGIÓNOV PREDKLADÁ TIETO ODPORÚČANIA:

- uznáva, že cestovný ruch sa veľkou mierou podieľa na HDP všetkých členských krajín, hoci jeho význam a prínos ako podnikateľskej aktivity sa v jednotlivých členských štátoch veľmi líši, či už z hľadiska národných financií alebo z hľadiska miestneho a regionálneho rozvoja;
- uznáva, že sektor cestovného ruchu zápasí s určitými problémami, pričom hlavný z nich predstavuje hospodárska kríza. V tomto kontexte je naliehavé stimulovať cestovný ruch a podnikateľské zmýšľanie v tomto sektore, predovšetkým preto, lebo cestovný ruch má sociálny rozmer v oblasti zamestnanosti a sociálnej a regionálnej súdržnosti;
- zdôrazňuje, že turistický rozvoj musí byť životaschopný, aby sa zbytočne neplytvalo prírodnými zdrojmi a nepoškodzovalo sa životné prostredie. Cestovný ruch musí rešpektovať prírodné bohatstvo príslušného regiónu a využívať ho tak, aby vznikol turistický rozvoj, ktorý bude udržateľný a ohľaduplný voči životnému prostrediu, pretože jeho cieľom bude zachovať životné prostredie, lepšie si ho ceniť, chrániť ho pre budúce generácie a vytvoriť podmienky, z ktorých vstúdu nové možnosti zamestnania.

Spravodajca: pán Konstantinos Tatsis (EL/ELS), predseda rozšírenej prefektúry Drama-Kavala-Xanthi

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV,

1. uznáva, že cestovný ruch sa veľkou mierou podieľa na HDP všetkých členských krajín, hoci jeho význam a prínos ako podnikateľskej aktivity sa v jednotlivých členských štátoch veľmi líši, či už z hľadiska národných financií alebo z hľadiska miestneho a regionálneho rozvoja,

2. konštatuje, že cestovný ruch je pre hospodárstvo mnohých regiónov veľmi dôležitým zdrojom bohatstva. Európsky rozmer tejto problematiky zostáva však doposiaľ veľmi obmedzený. Preto víta oznámenia Komisie „Obnovená politika EÚ v oblasti turistického ruchu: Za pevnejšie partnerstvo v rámci európskeho turistického ruchu“ a „Agendu pre trvalo udržateľný a konkurencieschopný európsky cestovný ruch“,

3. teší skutočnosť, že v novom článku 195 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Lisabonskej zmluvy) bol cestovný ruch uznaný za oblasť, v ktorej EÚ dopĺňa činnosť členských štátov, a preto dúfa, že k ratifikácii tejto zmluvy dôjde čo najskôr, aby mala EÚ spoľahlivý právny základ pre svoju činnosť v tejto oblasti,

Úloha cestovného ruchu

4. podotýka, že význam cestovného ruchu a úloha turistického sektora sú mnohonásobné, pretože sa vo veľkej miere podieľajú na celkovom európskom hospodárstve, ale aj na rozvoji národného hospodárstva mnohých členských štátov, ako aj na zvyšovaní národného HDP. Rozvoj cestovného ruchu je dôležitý nielen v záujme vzdelávania, zdravia, ako aj zmysluplného využívania voľného času a odpočinku, ale zároveň má veľký vplyv aj na zamestnanosť, keďže mnohé povolania sú závislé od prílevu turistov a veľa pracovníkov pracuje v infraštruktúre cestovného ruchu a vykonáva aktivity, ktoré s ním súvisia,

5. dodáva, že cestovný ruch pomáha presadzovať sociálnu súdržnosť v širšom rozsahu, pretože niektorým regiónom, a najmä tým, ktoré nedisponujú inými zdrojmi bohatstva, dáva vyhliadky na rozvoj a vytváranie podnikov, keďže časť takto vzniknutého hospodárskeho produktu sa dostane do obehu v spoločnosti. V oblastiach s pretrvávajúcim poklesom počtu obyvateľov a hospodárskymi ťažkosťami môže rozvoj odvetvia cestovného ruchu predstavovať dokonca protiváhu, ktorou je v určitých prípadoch možné zvrátiť negatívny vývoj a podporiť nevyhnutné štrukturálne zmeny,

6. podotýka, že treba vyzdvihnúť význam cestovného ruchu pre vytváranie európskeho sociálneho povedomia vďaka mobilite občanov EÚ. Cestovný ruch pomáha posilňovať toto povedomie vďaka vzťahom a kontaktom, ktoré občania udržiavajú s inými

členskými štátmi, inými sociálnymi kultúrami a inými krajinami, a tak umocňuje pocit rozmanitosti a zároveň posilňuje pocit spoločnej perspektívy. Mobilita občanov, ktorú zabezpečuje rozvoj cestovného ruchu v európskych regiónoch, je základom pojmu európskeho občianstva,

7. pripomína, že rozvoj cestovného ruchu sa priamo spája s oblasťami ako je životné prostredie a kultúra. Pokiaľ ide o životné prostredie, je nevyhnutné presadzovať opatrenia, ktorých cieľom je dosiahnuť trvalo udržateľný a životaschopný cestovný ruch, aby sme mohli životné prostredie využívať a, vďaka tomu, že takto vyzdvihneme jeho význam, zároveň ho chrániť. Pokiaľ ide o druhú oblasť, cestovný ruch umožňuje rovnako čerpať zo súčasnej kultúrnej produkcie, ako aj vyzdvihnúť európske kultúrne dedičstvo,

8. zdôrazňuje, že na regionálnej úrovni predstavuje cestovný ruch stály zdroj práce, pomáha posilňovať a stimulovať zamestnanosť a vo veľkej miere sa podieľa na plnení cieľov Lisabonskej stratégie v oblasti podpory zamestnanosti,

Problémy v sektore cestovného ruchu na regionálnej úrovni

9. uznáva, že sektor cestovného ruchu zápasí s určitými problémami, pričom hlavný z nich predstavuje hospodárska kríza. V tomto kontexte je naliehavé stimulovať cestovný ruch a podnikateľské zmysľovanie v tomto sektore, predovšetkým preto, lebo cestovný ruch má sociálny rozmer v oblasti zamestnanosti a sociálnej a regionálnej súdržnosti,

10. zdôrazňuje, že turistický rozvoj musí byť životaschopný, aby sa zbytočne neplytvalo prírodnými zdrojmi a nepoškodzovalo sa životné prostredie. Cestovný ruch musí rešpektovať prírodné bohatstvo príslušného regiónu a využívať ho tak, aby vznikol turistický rozvoj, ktorý bude udržateľný a bude ohľaduplný voči životnému prostrediu, pretože jeho cieľom bude zachovať životné prostredie, lepšie si ho ceniť, chrániť ho pre budúce generácie a vytvoriť podmienky, z ktorých vstúpi nové možnosti zamestnania,

11. poukazuje na to, že plány v oblasti územného plánovania zameraného na cestovný ruch na regionálnej úrovni sú nástrojom, ktorý by mal pomôcť nájsť ideálnu rovnováhu medzi rozvojom podnikateľského zmysľovania a využívaním prírodného prostredia, aby sa zabránilo plytvaniu prírodnými a energetickými zdrojmi každého regiónu. V niektorých regiónoch už bol stanovený maximálny počet hotelových jednotiek a navrhuje sa diskutovať o tomto postupe v rámci výmeny osvedčených postupov. V tejto súvislosti výbor odporúča nastoliť konkrétne kritériá, aby sa so zreteľom na regionálne ciele v oblasti rozvoja, na potreby v sociálnej oblasti a na vytváranie ďalších pracovných miest mohlo posúdiť, kde sa nachádza táto horná hranica,

12. podotýka, že v oblasti cestovného ruchu sa hospodárska súťaž prejavuje tromi spôsobmi. Predovšetkým je to vonkajšia súťaž medzi destináciami v jednotlivých krajinách Európskej únie a destináciami za jej hranicami. Potom je to vnútorná súťaž, ktorá prebieha medzi jednotlivými európskymi destináciami. Tretou formou je súťaž medzi rôznymi destináciami v rámci tej istej krajiny. Každá z týchto foriem má svoje presné charakteristické črty a treba k nej pristupovať inak,

13. poznamenáva, že sezónny charakter cestovného ruchu predstavuje ďalší problém, s ktorým tento sektor zápasí na regionálnej úrovni. Vzhľadom na podstatu tohto problému by sa riešenie nemalo hľadať na úrovni jednotlivých štátov, ale na regionálnej úrovni, keďže táto sezónnosť sa spája s presnými sociálnymi a regionálnymi charakteristikami, ktoré priamo ovplyvňujú prílev turistov. Naopak, na úrovni krajiny je zase možné rozvíjať a diverzifikovať turistický produkt z viacerých hľadísk podľa sezón,

14. uznáva, že cestovný ruch je predovšetkým odvetvím založeným na poskytovaní služieb, pre ktoré je príznačná silná konkurencia a zo strany zákazníkov dopyt po kvalite. Preto by pracovná sila zamestnávaná v tomto sektore mala byť na vysokej úrovni a mať primeranú odbornú prípravu.

15. zdôrazňuje, že je potrebné posilniť podniky pôsobiace v oblasti cestovného ruchu, aby mali možnosť prilákať kvalifikovanú pracovnú silu s vysokou úrovňou odbornej prípravy. Vďaka tomu získa turistický ruch v celej Európe väčšiu dynamiku a podarí sa nám podstatne zlepšiť služby poskytované návštevníkom a európske turistické destinácie sa stanú atraktívnejšími,

16. zdôrazňuje, že je nevyhnutné posilniť malé a stredné podniky podľa zásady „najsť malom“ (*Think Small First*) uvedenej v nariadení, ktoré sa vzťahuje na tieto podniky. Sektor cestovného ruchu vo veľkej miere tvoria MSP. Preto by mal legislatívny rámec, ktorým sa MSP riadia, viac podporovať tieto podniky a mali by sa zaviesť priame opatrenia, aby sa mohli zachovať existujúce pracovné miesta a zároveň vytvoriť nové možnosti zamestnania,

Návrhy

17. podotýka, že cestovný ruch treba posilňovať v rámci všeobecnejšej politiky EÚ v oblasti rozvoja, pričom treba prihliadať na jej hlavné priority a najdôležitejšie nástroje v tejto oblasti,

18. navrhuje, aby sa uskutočňovali verejné a súkromné iniciatívy zamerané na zlepšenie spojenia medzi európskymi regiónmi, tak leteckého ako aj námorného, čo by európskym občanom umožnilo väčšiu mobilitu,

19. zdôrazňuje, že v rámci životaschopného a trvalo udržateľného rastu predstavujú využívanie a ochrana životného prostredia jeden z dvoch hlavných pilierov rozvoja,

20. upozorňuje, že druhý pilier tohto rozvoja spočíva v posilňovaní sociálneho rozmeru cestovného ruchu v rámci ochrany pracovných miest a nevyhnutnosti rozložiť bohatstvo, ktoré vyprodukoval cestovný ruch tak, aby ho mohla využívať celá spoločnosť v širšom slova zmysle,

21. v tejto súvislosti navrhuje, aby sa podnikli iniciatívy na podporu zamestnanosti v oblasti cestovného ruchu prostredníctvom vzdelávacích programov pre pracovníkov, aby sa začali rozvíjať kroky na vytvorenie silnejšej väzby medzi cestovným ruchom a životným prostredím a na podporu trvalo udržateľného turistického rozvoja, aby sa podporovalo využívanie nových technológií v regionálnych turistických produktoch prostredníctvom ich prepojenia s kultúrnymi a bežne poskytovanými službami, aby sa podporovalo vzájomné prepojenie turistických destinácií na európskej úrovni, pričom treba mať na zreteli ochranu životného prostredia, snahu vyzdvihnúť miestnu produkciu a zlepšiť poskytované služby. Podnikateľské praktiky ako sú pobyty typu „all inclusive“ treba obmedziť, pretože neprispievajú ani k sociálnemu pokroku v širšom slova zmysle, ani k rozdeleniu bohatstva v spoločnosti,

22. podotýka, že existujúce postupy a súčasné opatrenia Spoločenstva ako je pilotný projekt v oblasti sociálneho cestovného ruchu v Európe a akcia „najlepšie strediská cestovného ruchu“ (EDEN) by bolo treba posilniť a dať im podobu, ktorá by viac zodpovedala tomuto sektoru. Víta preto návrh každoročne vybrať viacero kategórií, ktoré by platili aj v nasledujúcich rokoch, aby v dôsledku zmeny obsahu nedochádzalo z roka na rok k narušeniu kontinuity. Zároveň žiada Európsku komisiu, aby prijala opatrenia na podporu cezhraničnej a medziregionálnej spolupráce medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi, zameranej na rozvoj spoločných turistických produktov,

23. zdôrazňuje, že je nevyhnutné podporovať alternatívne formy cestovného ruchu, aby sme mohli využiť všetky možnosti, ktoré máme, a okrem toho vytvárať nové služby a presadzovať nové produkty,

24. navrhuje, aby bol vytvorený európsky model trvalo udržateľného turistického rozvoja, a to na základe programu, ktorý bude zahŕňať začlenenie kultúry do turistického produktu, ochranu životného prostredia, podporu konkurencieschopnej európskej turistickej ponuky, zlepšenie leteckého a námorného spojenia medzi regiónmi, podporu podnikateľského zmyslania a využívanie nových technológií,

25. navrhuje, aby sa posilnila úloha Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop) ako spojenia s regionálnymi orgánmi. Toto stredisko by malo i naďalej analyzovať požiadavky na kvalifikáciu v oblasti cestovného ruchu na základe potrieb a ambícií regiónov, s cieľom zvýšiť možnosti zamestnanosti a zlepšiť kvalitu poskytovaných služieb,

26. navrhuje, aby sa vychádzalo z európskych skúseností s miestnymi akčnými plánmi v oblasti zamestnanosti, podľa príkladu 89 pilotných územných dohôd o zamestnanosti, a aby miestne a regionálne orgány, zástupcovia poskytovateľov hotelových, rekreačných a kultúrnych služieb, zástupcovia zamestnancov z týchto sektorov a sociálni aktéri v oblasti európskeho alternatívneho cestovného ruchu spoločne vypracovali plány na vytvorenie opatrení na regionálnej úrovni zameraných na

podporu zamestnanosti v cestovnom ruchu. Odporúča, aby opatrenia vychádzajúce z týchto plánov mali nárok na podporu zo štrukturálnych fondov,

27. navrhuje, aby sa prijali opatrenia na dočasné zníženie poplatkov na regionálnych letiskách s cieľom zvýšiť objem dopravy na týchto letiskách a posilniť ich priame spojenie s hlavnými oblasťami cestovného ruchu.

V Bruseli 22. apríla 2009

Predseda
Výboru regiónov
Luc VAN DEN BRANDE
